

Ffydd yn y Senedd

Yn dilyn etholiadau diweddar Senedd Cymru, mae Aled Davies yn agor trafodaeth ar le ffydd a chyfraniad Cristnogion ym mywyd y Senedd.

Do, er gwaetha bygythiad COVID-19, llwyddwyd i gynnal etholiad ddechrau mis Mai, a chafodd pob plaid gyfle ymlaen llaw i hyrwyddo'u manifestos a'u cynlluniau am y pum mlynedd nesaf. Llongyfarchiadau gwresog i bob un aelod a etholwyd, yn aelodau profiadol a rhai newydd, a dymunwn yn dda iddynt oll wrth iddynt geisio arwain a llywio dyfodol ein gwlad dros gyfnod y tymor seneddol newydd.

Wrth edrych ar deitl yr erthygl, sef 'Ffydd yn y Senedd', gellid yn hawdd ei ddehongli fel cwestiwn sy'n holi a oes gennym ffydd yn y Senedd o ran ei gwerth a'i gallu i wneud gwahaniaeth i fywydau pobl yng Nghymru. Yn wir, roedd sawl plaid yn sefyll yr etholiad y tro yma gyda'r addewid y byddent yn dileu'r Senedd ac yn adfer pob grym yn ôl i Lundain. Bu honno'n drafodaeth ers dros 20 mlynedd, ac yn y gorffennol yr oedd gan bleidiau fel UKIP bresenoldeb dylanwadol yn y Senedd yn gwrthio'r agenda honno. Ond os dangoswyd un peth yn glir yn yr etholiad diweddar, gwelwyd y safbwynt hwnnw'n cael ei wrthod yn llwyr gan y pleidleiswyr. A dyfynnu'r sylwebydd gwleidyddol Richard Wyn Jones, 'Mae pobl Cymru wedi datgan eu ffydd nhw yn y broses o ddatganoli ac yn y Senedd. Er bod opsiwn credadwy i ddiddymu'r holl beth, mae hwnna wedi marw ar ei din erbyn hyn.'

Ond prif bwrpas yr erthygl hon yw ystyried rôl ffydd, ac yn arbennig Cristnogaeth, ym mywyd a gweinyddiaeth Llywodraeth Cymru. Mae'n debyg i nifer deimlo ers amser nad oedd 'derbyniad' i ddaliadau ffydd, a bod ymgais fwriadol gan lywodraeth i fod yn niwtral a hollgynhwysol i'r graddau nad oedd siarad o safbwynt unrhyw grefydd na chred yn dderbyniol a ffasiynol.

Bu'r Dyneiddwyr, er mai lleiafrif bychan iawn ydynt o ran nifer, yn llafar iawn am weld dileu pob sylw at gred a ffydd. Bydd eraill yn ein hatgoffa bod llawer o 'egwyddorion' sylfaenol Cristnogaeth ynghylch cyfiawnder a thegwch yn rhinweddau sy'n perthyn i rai nad ydynt yn arddel unrhyw gred, a'i bod yn bwysig i'r rhai hynny ohonom sy'n arddel ffydd gofio hynny hefyd. Ond mae'n anodd iawn gweld y gwerthoedd hynny ym manifestos pleidiau fel UKIP, sydd am gyfyngu'n sylweddol ar ryddid a hawliau ffoaduriaid ac sydd am ddileu'r holl gymorth ariannol a gyfrennir gan ein gwlad tuag at gynnal gwledydd tlotaf ein byd, a lle mae'r pwyslais ar roi'r 'hunan' a 'ni ein hunain' yn gyntaf bob tro. Diolch i'r drefn fod plaid UKIP a'i gwerthoedd di-hid am eraill wedi cael eu sgubo allan yn llwyr o'r Senedd erbyn hyn.

Beth felly yw sefyllfa a statws ffydd yn y Senedd? Does dim adeilad capel na stafell weddi o fewn y Senedd o gwbl, yn wahanol i San Steffan. Does dim capel nac eglwys chwaith ym Mae Caerdydd erbyn

Y tri arweinydd ar ddechrau'r tymor newydd

hyn. Mae'r Eglwys Norwyaidd bellach yn ganolfan gymdeithasol, ac er bod presenoldeb Cristnogol i'w weld ar yr Oleulog yn y Bae yn ystod cyfnod cynnar y Cynulliad, mae honno bellach wedi dod i ddiwedd ei hoese.

Hwyrach y bydd rhai'n synnu ac eraill yn ei weld yn eironig fod y Prif Weinidog Rhodri Morgan ar y pryd, ac yntau'n Ddyneiddiwr, yn credu bod Cymunedau Ffydd yn bwysig i Lywodraeth Cymru. Ers ei sefydlu yn 2002, mae cyfansoddiad Fforwm Cymunedau Ffydd wedi mabwysiadu strwythur sy'n cynnwys y mwyafrif o draddodiadau Cristnogol ein gwlad a dau gynrychiolydd o bob un o'r prif grefyddau eraill yn y byd. Wedi hynny, penderfynwyd y dylai Cadeirydd Cyngor Rhyng-ffydd Cymru hefyd gael ei wahodd gan y Prif Weinidog, gyda'r bwriad o sicrhau bod cymunedau ffydd llai hefyd yn cael mynediad i'r broses. Un sy'n aelod o'r fforwm hwnnw yw Rheinalt Thomas, yn rhinwedd ei swydd fel Llywydd Cenedlaethol Cyngor Eglwys Rhyddion Cymru.

Meddai Rheinalt, 'Drwy gydol y cyfnod, mae'r ffydd Gristnogol wedi'i chynrychioli gan Archesgob Anglicanaidd Cymru, Archesgob Catholig Caerdydd a Llywydd Cyngor Eglwys Rhyddion Cymru neu eu heilyddion. Caniatwyd un cynrychiolydd yr un i Eglwys Ynghyd yng Nghymru (Cytûn) a Chynghrair Efengylaidd Cymru. Mae'r ddau sefydliad hefyd, lle bynnag y bo modd, wedi cynorthwyo swyddogion Llywodraeth Cymru i gael gwelediad am ehangder yr argyhoeddiad Cristnogol, ac ym mis Ionawr eleni cytunwyd i roi sedd i gynrychiolydd o eglwys dan arweiniad pobl dduon. Mae'r Fforwm yn cyfarfod ddwy neu dair gwaith y flwyddyn dan gadeiryddiaeth y Prif Weinidog ac ar lafar mae'n cael ei adnabod yn aml fel Fforwm y Prif Weinidog, sy'n dangos yn eglur beth yw

[\(parhad ar y dudalen nesaf\)](#)

Ffydd yn y Senedd

(parhad o dudalen 1)

statws y Fforwm. Mae'r agenda yn eang, ac roedd yn ddiddorol fod Mark Drakeford, yn ei gyfarfod cyntaf fel Cadeirydd, yn nodi ar y diwedd fod trafodaethau'r Fforwm mor bwysig fel y dylid ymestyn yr amser a neilltuir i bob cyfarfod.'

Hefyd, o fewn adeiladau'r Senedd mae grwpiau anffurfiol yn cyfarfod, gydag aelodaeth lawer mwy agored, nad ydynt yn rhan o wead swyddogol y Llywodraeth. Un o'r rheini ydy'r Grŵp Trawsbleidiol ar Ffydd. Cadeirydd y grŵp hwn yw'r gwleidydd a'r gweinidog Darren Millar, a'r cynullydd ydi Jim Stewart o'r Gynghrair Efrogllaidd. Mae'n cyfarfod tua thair gwaith y flwyddyn, gyda phwnc a siaradwyr sy'n amrywio ond bod agwedd 'ffydd' yn gyswllt. Fel rheol, bydd negeseuon yn cael eu gyrru o'r cyfarfod at Weinidogion y Llywodraeth.

Achlysur blynyddol arall sy'n digwydd o fewn y Senedd yw'r Brecwast Gweddi Cenedlaethol, sy'n cael ei gynnal bob blwyddyn ddechrau mis Mawrth. Fel arfer, ceir derbyniad yn y Senedd y noson cynt, lle ceir cyflwyniad ar eitem ffydd, ac yna cynhelir y brecwast gweddi y bore canlynol, a hwnnw'n cael ei lywyddu gan Darren Millar. Mae amser yn cael ei neilltuo i weddio dros faterion y Senedd, gan gyfuniad o gynrychiolwyr enwadol a nifer o aelodau'r Cynulliad. Ers sefydlu'r Cynulliad yn 1999 cynhaliwyd brecwast llai yn fisol gyda staff ac Aelodau o'r Cynulliad o bob plaid wleidyddol. Meddai Darren Millar: 'Mae'n cynnig cyfle unigryw i roi cefnogaeth i'n gilydd ac i weddio dros waith y llywodraeth yng Nghymru.'

Ers dwy flynedd hefyd mae David Emery o Fyddin yr Iachawdwriaeth wedi bod yn gweithredu fel Caplan swyddogol i'r Senedd. Yn ôl Darren Millar, a fu'n rhan amlwg o sefydlu hyn, 'Bydd y gwasanaeth

David Emery,
caplan y Senedd
gyda Daren Millar

newydd hwn yn darparu cefnogaeth i Aelodau Cynulliad o bob ffydd a'r rhai nad ydynt yn arddel ffydd, a bydd yn ategu'r gwasanaethau cwnsela presennol sydd ar gael.'

Meddai David pan gafodd ei benodi, 'Rwyf yn ddiolchgar am y cyfle i wasanaethu fel hyn, ac edrychaf ymlaen at gael cefnogi Aelodau ein Senedd wrth iddynt arfer eu cyfrifoldebau sy'n effeithio ar ein cenedl. Mae'r rhain yn ddyddiau heriol a hyderaf y bydd darparu Gwasanaeth Caplaniaeth ar gyfer Aelodau ein Senedd yn cynnig cefnogaeth benodol yn ôl yr angen.'

Elfen bwysig arall yw fod Gethin Rhys o fudiad Cytûn, Eglwys Ynghyd yng Nghymru, yn Swyddog Polisi ar ran yr eglwys, gyda'r cyfrifoldeb o sylwebu ar waith y Senedd, gan adrodd yn ôl i strwythurau ein henwadau a'n heglwys. Mae gwaith Gethin dros y blynyddoedd wedi bod yn hynod werthfawr, yn y rôl o'n briffio fel eglwys i a Christnogion am faterion y dylem fod

Gethin Rhys, Swyddog Polisi Cytûn

yn ymwybodol ohonynt er mwyn medru ymateb yn ddeallus a phriodol. Bu'r gwaith hwn yn arbennig o effeithiol yn ystod blwyddyn COVID, gan i'r diweddariadau gan y Llywodraeth gael eu dehongli a'u cyfathrebu'n eglur ar ein cyfer gan Cytûn.

Meddai Gethin, wrth ymateb i'r etholiadau diweddar, 'Un peth sy'n fy nghalonogi yn fy ngwaith gyda Cytûn yw'r ffordd y mae Aelodau o Senedd Cymru nad ydynt yn arddel ffydd gyhoeddus mor barod i ganmol gwaith eglwys o fewn eu hetholaethau ac yn mynegi parch a gwerthfawrogiad o'n gwaith yn genedlaethol. Fel y dywedodd un o'r aelodau wrthyf, "Does yr un mudiad arall â changen weithredol ym mhob tref a phentref yng Nghymru." Mae hynny eto'n dangos gwerth cymunedau ffydd ym mywyd ein gwlad.'

Yn dilyn yr etholiadau diweddar, mae'n ddiddorol ac yn galonogol sylwi bod nifer o'r aelodau newydd yn dod o gefndir ffydd cryf iawn. Meddai Aled Edwards, Prif Weithredwr Cytûn, 'Rwy'n llawenhau bod cymaint o'n haelodau yn y Senedd yn dod o gefndir ffydd erbyn hyn, ac edrychwn ymlaen at gydweithio â nhw wrth geisio sicrhau cyfiawnder a chwarae teg i holl drigolion ein gwlad.'

Un o'r rheini yw Peredur Owen Griffiths, sydd wedi treulio blynyddoedd yn gweithio i Gymorth Cristnogol a Chytûn, ond sydd bellach yn Aelod Rhanbarthol yn y Senedd. Wrth iddo weithio i fudiad dyngarol a Christnogol, yn ogystal â'i waith fel blaenor yng Nghapel y Crwys, rydym wedi gweld ei ffydd ar waith gydol y blynyddoedd, a hyderwn y bydd i'r gwerthoedd sylfaenol hyn ei gynnal yn ei swydd newydd.

Mae'n debyg fod yna flaenoriaid eraill hefyd wedi eu hethol y tro yma, gan gynnwys Sioned Williams, sy'n flaenores yn Soar, Pontardawe, a Llŷr Huws Gruffydd, yntau'n flaenor ym Mhentrecelyn. Mae sawl mab y Mans yno hefyd, gan gynnwys Mabon ap Gwynfor a Peredur. Ar ddechrau ei broffil swyddogol ar wefan y Senedd, mae Darren Millar datgan ei fod yn Gristion o argyhoeddiad, ac yntau hefyd wedi gwasanaethu fel gweinidog gyda'r Pentecostiaid.

Aelod arall newydd i'r Senedd yw Rhys ab Owen, aelod brwd a gweithgar yn eglwys y Tabernacl, Caerdydd, a phregethwr cynorthwyol gweithgar ac effeithiol. Mae Mike Hedges yntau hefyd yn aelod gweithgar gyda'r Bedyddwyr yn eglwys Seion Newydd, Abertawe, tra mae Russell George yn disgrifio'i hun fel Cristion gweithgar ac yn aelod yn Eglwys Hope, y Drenewydd. Gwyddom am eraill hefyd sy'n aelodau mewn eglwys dros Gymru, a gobeithio y cânt i gyd gefnogaeth mewn gair o anogaeth ac mewn gweddi gennym ni fel cyd-aelodau o eglwys Iesu Grist.

Tybed oes gan ddarlennwyr Cenn@d straeon i'w hychwanegu? A wyddoch chi am Aelodau o'r Senedd sy'n weithgar mewn eglwys? Beth yw eich gobeithion CHI ar ddechrau tymor newydd y Senedd, a sut tybed fedrwn ni rannu hynny ag Aelodau o'r Senedd? Beth am yrru gair atom, fel y gallwn ni eu cyflwyno i sylw'r aelodau. Cofiwch fod Gethin Rhys ar gael i'n cynghori a'n cefnogi. Bendith ar waith y Senedd newydd dros y pum flynedd nesaf.

Ymhen pythefnos cawn ail ran yr erthygl hon, lle bydd Aled Davies yn cael ymateb y gwleidyddion eu hunain i'w gobeithion a'u breuddwydion am y 5 flynedd nesaf. Beth am i ddarlennwyr Cenn@d hefyd rannu am eu gobeithio a'u pryderon? Gyrrwch neges i aled@ysgolsul.com